Ч. 149 Пятниця 7 (19) Липня 1895. Рік V.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостввах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
за чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

ВАЖНЕ ДЛЯ НАШИХ ГОСПОДАРІВ!

або

Як поступати треба при ревізиї катастру в сїм роцї?

(Наука для господарів).

Позаяк закон про ревізию катастру ґрунтового доси в Раді державній не есть ухвалений, то і легко могло би статись, що селяни наші, не знаючи розпоряджень, виданих правительством у тім взгляді, могли би потерпіти великі шкоди.

Ревізия катастру ґрунтового має на цїли, справити ті недокладности в клясифікациї ґрунтів, які могли зайти перед пятьнацятя літами, коли у нас ґрунти клясифіковано, а на основі клясифікациї і означувано, який чистий дохід має хто з свого ґрунту і як високий податок з того ґрунту він має платити.

Ревізию катастру будуть тепер, в 1895 роцї, переводити ґеометри евіденцийні. Але ревізия та обійме лиш ґрунти тих господарів, котрі о таку ревізию упімнуть ся. Хто не упімне ся о то, або хто не має причини о ревізию катастру упімнутись (бо єго ґрунт перед 15 роками справедливо склясифіковано), того нова ревізия катастральна не обійме. Але хто тепер занедбає упімнутись о свою кривду, той сам собі припише шкоду.

Ревізию катастру ґрунтового розпорядило вже Міністерство скарбу письмами під днем 2 цьвітня 1895 до ч. 13.887 і 13 цьвітня 1895 до ч. 9.071. Розпорядження сі одержали вже всї уряди евіденцийні.

На основі тих розпоряджень мають ґеометри евіденцийні обовязок, обїздити всї громади повіту свого без виїмки та доходити на місци, чи зажаленя внесені до уряду евіденцийного вже перед там і зажаленя подані на місци ґеометрови, суть оправдані?

Наколи ґеометер евіденцийний був вже в якій громаді в тій цїли минувшого року, а громадяни не представили єму своїх жалоб, то вільно їм ще і тепер внести такі жалоби посередством начальника громадского. Ґеометер есть і в такім разі обовязаний приїхати і на місци справдити ті жалоби.

Дальше обовязаний ґеометер евіденцийний повідомити громаду тиждень (8 днів) наперед о своїм приїзді, а в тім повідомленю має стояти, що сего або того дня він приїде, щоби вислухати жалоби громадян що-до хибного оціненя ґрунтів і що-до розслїдженя справи на місци.

Розслїдженя на місци в наслідок внесених жалоб, мають переводитись на основі §. 22 закона з 23 мая 1883 р., в присутности начальника громади або его заступника і двох знатоків, поселених в тій самій громаді і сьвідомих місцевих громадских обставин.

Ґеометер обовязаний приглянутись тим поодиноким парцелям, про котрі внесено жалоби до уряду евіденцийного, розслїдити їх положенє, розібрати землю (почву) наповерхну і підскибну, подивитись, чи поле лежить до сонця чи від сонця, чи земля має достаточно, чи за мало, чи за богато вогкости і т. д., щоби провірити, чи парцеля не есть за високо заклясована?

Кождий ґеометер має спис так званих взірцевих ґрунтів в кождім повіті шацунковім, а в списї тім суть вичислені знамена, після котрих сей або той ґрунт має бути зачислений до сеї або другої кляси. Отже треба на се уважати, чи парцеля, о котру внесено жалобу, відповідає згаданим знаменам та чи не есть за високо заклясована?

По всїм тім мають ґеометер і оба знатоки (мужі довіря) розсудити, до котрої кляси належало би спірну парцелю зачислити? Їх ухвала має бути записана до протоколу з поданем причин, для яких парцеля буде вписана до тої або другої кляси. Сей протокол має відтак бути пересланий до кравої комісиї шацункової.

Як би ґеометер не згодив ся в клясифікованю парцелї з обома знатоками, то знатоки мають право жадати, щоби їх оціненє враз з підставами (мотивами) було записане також до протоколу.

При оцінюваню парцелї має бути присутний і властитель чи посїдатель ґрунту на основі §. 24 закона з 23 мая 1883 р.

Як би до якої громади ґеометер не хотів приїхати до ревізиї катастральної, то громада має право упімнутись о то через начальника свого або через виділ повітовий в ц. к. старостві.

Тілько і о то треба дбати, щоби громади на пусто не кликали ґеометра, наколи знають, що їх ґрунти справедливо заклясовані. Через то причинилась би робота ґеометрам без потреби, а і не лишив би ся їм час до того, щоби в других громадах перевести ревізию з всею точностию і совістно.

(Другі рускі часописи просимо о повторенє сеї статі.)

---

10)

ЧИМ ЛЮДИ ЖИВІ.

(Ґіґієнічно-культурна розвідка).

II.

Всілякі материяли на поживу — Збіжє і стручкові ростини. — Огородовина. — Обрістники і губи. — Дрібні звірята яко пожива. — Канібалізм або людоїдство. — В чім есть вартість поживи і як она відживляє тіло.

(Дальше.)

Скоро страви дістануть ся до жолудка, то з них робить ся там фарамушка *). Жолудок есть то досить великий шкірастий мішок, або подовгасто-кругла, трохи закривлена торба, котрого один, горішний конець держать ся з проводом прольковим, а другий долішний конець або т. зв. перепустна заставка з кишками. Жолудок есть виложений в середині як би оксамітом слизистою шкірою повною желізок (дрібоньких бородавочок), з котрих одні пускають з себе слиз, щоби стїни жолудка були слизькі, а другі видають квасний сок або т. зв. квас жолудковий. Доокола тої слизистої шкіри есть груба мушкулиста шкіра, котра заєдно то корчить ся, то розтягає ся і тим способом зроблену в жолудку фарамушку випихає через перепустну заставку до кишок. Після того, чи страви, які дістають ся до жолудка, суть більше або менше стравні, позістають они коротше або довше в жолудку 2, 4 а навіть 6 годин. За той час витягає з них жолудок, а радше кровоносні судинки в нїм, воду, розпущені соли, цукор і т. д. і они переходять в кров. При тім квас жолудковий розпускає тверду білковину, а слина, що прийшла з рота переміняє мучицю дальше в цукор. Товщ в жолудку не зміняє ся, лиш коли була тверда топить ся. Коли фарамушка вже готова і часть еї вже втягнув в себе жолудок, то она переходить до кишок.

Тут треба ще додати, що сок жолудковий крім води складає ся з трох частий: 1) квас сольний, котрий робить ся з соли; 2) пепсина, фермент жолудковий, котрий переробляє білковину на вищі творива і есть для травленя найважнїйший; 3) ґлеґ, від котрого молоко вурдить ся.

Пепсину роблять штучно з жолудків свиний, ягнят і телят і она есть дуже важним ліком на нестравність. Есть то білий порошок без смаку і запаху, котрий не зовсїм розпускає ся у воді. Коли чоловік заслабне на жолудок а жолудок тогди пускає з себе мало квасу жолудкового або замало видає пепсини, то недужий не може тогди стравити поживи; она замість заміняти ся на жолудкову фарамушку гниє — недужому відбиває ся тогди стухлими яйцями і він чує біль жолудка. В такім случаю дають єму лїкарі пепсини в порошку або в якійсь мішанинї ще з иншим ліком і єму стає тогди зараз лекше, бо пепсина помагає травити.

Квас жолудковий не завсїгди виділяє ся з жолудка. Скоро жолудок порожний, то квас жолудковий з него не витїкає, але скоро лиш трохи страви прийде до жолудка і подразнить его, то квас жолудковий зачинає зараз течи. Бувають однакож случаї, що жолудок випускає з себе більше квасу жолудкового, як потреба, а тогди чоловік знову заслабає. В таких случаях дістає чоловік дуже часто т. з. жгу або згагу, — его палить в середині мов сьвічка; скоро же він що небудь з'їсть, то згага щезає, але по якімсь часї знов вертає. Коли ж в такім случаю випити з водою трохи соди або маґнезиї, то насамперед зараз відобє ся з жолудка так сильно, як коли б по спорій склянці содової води і згага щезне. Через частїйше і відповідне їдженє перестає квас жолудковий надміру виливати ся. Докладні досьвіди поучили, що квасу жолудкового виливає ся з жолудка в здоровім чоловіці около 4

*) Слово „фарамушка“ есть наше, а на всякий случай походженя славяньского і повинно у нас уживати ся; оно есть зложене, здаєсь з двох слів: варити і мішати і значить тілько що „варомішка“. Слово се відповідає ческому „вармуж“ (varmuž).

Справи краєві.

(Мемориял Видїлу краевого в справі взірцевого статута для громадских і повітових кас ощадности.)

На послїдній сесиї ухвалив Сойм резолюцию до правительства, що з нового взірцевого статута для громад і повітових кас ощадности, видано мінїстерством справ внутрішних, усунуло додаткові постанови, після котрих каси ощадности не можуть бути заведеними громадскими взглядно повітовими, але институциями і зіставати лише під контролею державною; дальше, щоби вставило постанову, що дотично важности і западання ухвал видїлу каси мають обовязувати постанови закона громадского взглядно закона о репрезентациї повітовій; відтак, щоби усунуло додаткові постанови, що позички з таких кас можуть удїляти ся краям, повітам і громадам лише за попереднім призволенем власти політичної; вкінци, щоби усунув ограничене вкладок до 1 зр. замість до 25 кр., а також ограничепе, що процент від вкладок має бути тим низший, чим висший зложено капітал.

Щоби запевнити для повисшої ухвали соймової прихильне рішене правительства, віднїс ся Видїл краевий в осібних мемориялах до п. мінїстра Яворского і до презеса кола польского Залеского, представляючи їм цїлу справу. Видїл краевий зазначив в своїх мемориялах, що найважнїйшою зміною, якої домагав ся Сойм, есть зміна постанови відобравшої касам ощадности, закладаним громадами и видїлами повітовими, характер институциї автономічної, хоч репрезентация громадска взглядно повітова має дати згаданій институциї перші средства, ручити за вкладки і зь опроцентоване та й в перших початках безплатно адмінїструвати, і хотяй в склад управи тої інституциї мають входити члени репрезентациї громадскої взглядно повітової. Мимо сих знамен институциї автономічної — анї репрезентация міска і повітова, анї Видїл краевий не мають права контролї взглядно надзору над сею власною институциею, а контроля ся і надзір застережене виключно властям правительственним. Длятого Видїл краевий уважає сего рода ограничене нарушенем закона громадского і закона о репрезентациї повітовій, котрий застерігає властям автономічним не лише право, але і обовязок наглядати над такими заведенями громадскими взглядно повітовими.

Наколи внесеного в сій справі представленя Видїлу краевого Мінїстерство справ внутрішних не увзглядннло, то Видїл представив цїлу справу Соймови, а заразом постановив не затверджувати таких ухвал репрезентаций повітових, котрі становили би заложене повітової каси ощадности на підставі нового взірцевого статута. О такім постановленю повідомлено видїли повітові з візванем, щоби подібне становище заняли при затверджуваню ухвал рад міских, постановляючих заложене громадскої каси ощадности. Наслїдком такого стану річий було і есть, що репрезентациї повітові і міскі, а особливо перші постановили будь-то з власної інїциятиви, будь то в наслїдок заявленя Видїлу краевого стримати закладане кас ощадности.

Видїл краевий підніс дальше в своїм мемориялї, що наслїдок сей, хоч викликаний конечностию, есть суперечний з інтенциею репрезентациї краевої, котра, хотячи населеню подати дешевий і здоровий кредит, поручила Видїлови краевому заняти просто противне становиско, а іменно заохочувати репрезентациї повітові і громадскі заводити автономічні институциї кредитові. Тимчасом множать ся институциї обчислені лише на зиски.

З огляду на важність предмету для цїлого краю, просить Видїл краевий пос. Яворского і Залеского, щоби справу сю взяли під розвагу і заопікували ся нею, аби правительство як найскорше еї користно полагодило.

Перегляд полїтичний.

Вчера вела ся в Палатї послів дебата над буджетом мінїстерства рільництва. Промавляв між иншими пос. Поточек, котрий представив сумний стан селяньства в Галичинї і запротестував рішучо против напастий на бувшого мінїстра рільництва ґр. Фалькенгайна. Пос. Дец, Нїмець із скрайної лївици домагав ся відокремленя Галичини.

Вся праса европейска обговорює тепер замах на Стамболова і однодушно висказує погляд, що Стамболов став ся жертвою полїтики теперішного правительства. Правительство болгарске відпихає від себе вину і представляє замах яко дїло особистої мести. То само старає ся доказати і кн. Фердинанд, котрий одному з віденьских редакторів розповідав, що Стамболов через особисте поступоване наробив собі повно ворогів. Князь вислав письмо до жени Стамболова висказуючи їй свое сочувство, але она его не приймила і князь мусить для того держати ся в резерві. — Австрийский аґент дипльоматичний відчитав вчера женї Стамболова кондоленцийну телеґраму від мінїстра ґр. Ґолуховского.

Член собрания Краєв, противник Стамболова, розповідає яко наочний сьвідок, що видїв, як слуга Стамболова Ґунчо гонив за убийниками, але полиция его зловила і задержала а инспектор полициї тяв его навіть шаблею по шиї. Правительство пояснює сей факт тим, що полиция думала, що Ґунчо один із злочинцїв.

Підчас пира в честь болгарскої депутациї в Петербурзї промавляв оберпрокуратор сьв. синода Побідоносцев і сказав: Болгария согрішила богато супротив Росиї, але любов Росиї, для Болгариї не памятає їй тих гріхів.

Новинки.

Львів дня 18 липня 1895

— Др. Іван Матіїв, професор при рускій ґімназиї у Львові, іменований директором семінариї учительскої в Сокали. Вість ся, котру принесли нинї телеграми з Відня, мусить зрадувати всїх, котрим залежить на тім, щоби молодїж в семинариях учительских, призначена нести сьвітло правди і науки в як найширші круги, виховувала ся під доглядом мужів, котрим то сьвітло присьвічувало через цїле їх житє. А до таких мужів належить безперечно проф. др. Матіїв. Есть то чоловік глубокої науки і неутомимої працї, котрий в своїх розправах історичних дав ся пізнати яко знаменитий історик і писатель. Др. Матіїв був спершу учителем при рускій ґімназиї у Львові, відтак через кілька лїт учителем історий при семінариї учительскій в Терпонoли, звідки вернув назад до Львова до рускої ґімна-

---

лїтри на день, але він разом з фарамушкою входить до кишок а ті его назад втягають.

Фарамушка жолудкова дістає ся з жолудка насамперед до тонкої кишки і тут відбуває ся дальше травленє. Та кишка есть так само як і жолудок виложена слизистою шкірою. В однїй еї части вливає ся до фарамушки жовч і т. зв. черевна слина, котру випускає із себе окрема досить велика железа, котра лежить поза жолудком при долішнім его кінци. Тонка кишка то корчить ся, то розширяє ся і тим способом посуває чим раз дальше жолудкову фарамушку, котра тут тепер дальше зміняє ся. То, що ще не розпустив жолудок, розпускає ся тут тепер при помочи соку кишкового і слини черевної; мучиця, яка ще знаходить ся у фарамушцї заміняє ся від слини черевної остаточно на цукор, а товщ від жовчи, соку кишкового і слини черевної роздробить ся так, що стане біла як мікдалове молоко і кишка по трохи може вже еї втягати в себе. В другій части тонкої кишки роблять ся з прочої товщи при помочи слини черевної товщеві квасн і мило, котре помагає до того, щоби ще останок товщи замінив ся на плин білий як згадане молоко.

Тим способом стає в тонкій кишцї подібно як в жолудку значна часть жолудкової фарамушки плинною, з неї робить ся т. зв. стравний сок, котрий тонка кишка втягає в себе і посилає дальше в кров, щоби та мала материял, котрим би могла віджиляти тїло. Тонка кишка може досить сильно втягати в себе стравний сок, бо она в серединї виложена цїла великим множеством вистаючих з неї кінчиків, подібних до торочок. Тих торочок начислено в кишцї яких 4 мілїони, а коли-б їх всїх розложити і поставити коло себе, то они заняли би майже півтретя квадратового метра простору. Чим дальше посуває ся фарамушка в тонкій кишцї, тим більше витягає з неї та кишка стравний сок, а лишають ся ще лиш самі тверді нестравні части. Що пожива, котра пересуває ся поволи через тонку кишку не гниє, то причиною того жовч, котра до того не допускає. Наконець останок жолудкової фарамушки переходить до грубої кишки.

Груба кишка починає ся в долинї з правого боку черева так званою слїпою кишкою, котра есть віддїлена від тонкої кишки кляпою і має ще тоненький кінчик, котрий нераз буває причиною смерти через то, що до него залетить якесь нестравлене зерно або кістка н. пр. з черешнї або вишнї та продіравить его. Груба кишка буває на півтора або й 2 метри довга. Она піднимає ся від слїпої кишки в гору правим боком черева аж під сам жолудок, скручує відтак на ліво та іде аж до селезїнки а відтак скручуєсь в долину та іде лївим боком, аж наконець кінчить ся задною або відходовою кишкою. Груба кишка, звана так для того, що есть широка, докінчує травленє. В ній вже фарамушка яка перейшла з жолудка через тонку кишку розпускає ся дальше лиш дуже мало, а головна еї задача в тім, що она висилає з тої фарамушки останки води, через що нерозпущені або нестравлені части поживи гуснуть і переміняють ся в кал та витворюють ґази або вітри. Кал той переходить остаточно в кишку відходову, котра замикає ся сильним круглавим мушкулом. Кровоносні жили в кишцї відходовій називають ся гемороідальними судинками, котрі коли розширять ся творять т. зв. гемороідальні ґузи, котрі коли пукають, випускають кров і стають ся причиною недуги, званої гемороідами.

Цїлий прилад травленя має отже ту задачу, щоби насамперед сок жолудковий і кишковий розпустив ту білковину яка знаходить ся в поживі, відтак, щоби мучиця з поживи перемінила ся при помочи слини ротової і черевної в цукор і наконець, щоби товщ замінила ся ніби на якийсь рід мікдалового молока, перемінила ся по части в мило а з всего разом, щоби утворив ся стравний сок, котрий тонесенькі жилочки могли би втягнути до крови і розводити его по цїлім тїлї. Прилад травленя лагодить отже материял, з котрого складає ся кров і розходить ся по цїлім тїлї, приходить до легких, де стикає ся при віддиханю з тою частию воздуха, котру називаемо квасием (киснем) а котрий есть конче потрібний до житя, і тут робить ся з него кров. Зроблена кров вертає з легких до серця, розходить ся по цїлім тїлї, несе вже зовсїм готовий материял, з котрого остаточно робить ся тїло в той спосіб, що витворюють ся маленькі клїточки, котрі суть підставою будови цїлого орґанїзму. Отже в той спосіб віджпвляє пожива наше тїло. Тепер приходить ся нам розказати дещо про вартість самої поживи. Однакож заким до того прийдемо, мусимо, користаючи з нагоди розповісти дещо хоч коротенько про велику силу орґанів травленя, котру аж в найновійших часах удалось добре розслїдити. Вислїдки тих розслїдів суть одним із найкрасших здобутків нашої культури і показують нам, як високо станула нинї штука лїкарска, а властиво одна галузь тої штуки — хірурґія.

До недавна ще думано, що коли чоловік занедужає на яку тяжку недугу котроїсь части приладу травленя, то для него вже нема ради, навіть не може бути ніякої пільги. Розрізувано тїло, відтинано ноги і руки, здоймано більма з очий і виймано очи а вставлювано скляні, рвано зуби і вставлювано штучні, ба навіть роблено штучні носи і піднебіня, але до жолудка і кишок та взагалї до приладів травленя ніхто не важив ся брати. Перший взяв ся до того славний свого часу віденьский оператор

зві. Тепер же судило ся єму стати першим директором нової семінариї учительскої в Сокали. Бажаємо єму, щоби на сїм новім становищи сповнив всї ті надії, які покладають в нїм всї приятелї нашого шкільництва народного.

— **Іменованя.** Міністерство торговлї іменувало почтових практикантів: Стан. Дашиньского в Снятинї, Фр. Вненка в Коросні, Казим. Зайончковского в Ряшеві, Мар. Репчиньского в Ярославі, Мих. Сташкевича в Коломиї, Шулима Штромвасера в Тернополи, Ем. Шавра, Кар. Бішофа, Каз. Земброня, Ісаака Фінкельштайна і Иос. Котецкого у Львові, Володисл. Діма в Живци, Фел. Юрецкого, Сим. Домбровского і Людв. Франца в Кракові, Володисл. Маликевича у Львові асистентами почтовими. Дирекция почт і телеграфів призначила: Вненка для Горлиць, Зайончковского для Дембицї, Репчиньского для Чорткова а Сташкевича для Заліщик, полишаючи прочих новоіменованих в дотеперішних службових місцях.

— **Небезпечного волоцюгу** задержав вчера столярский челядник Густав Кучик при дверех костела сьв. Антонїя, занятого виломлюванем дверий костела, з котрих вже одну засуву відбив. Арештований і відставлений на полїцию разом з долотами, клїщами і иншими злодїйскими приладами, небезпечний пташок оповідав спершу, що єсть російским підданим, родом з Хенцина, та що мав намір дістати ся до костела, аби обрабувати скарбонки. Крім того зізнав, що утік з Сибіра з Рибна в кановскім окрузї, єнисейскої ґубернії, куди вислано єго на поселенє. По утечи удав ся через Сосновицї до Німеччини, а звідтам приїхав вчера вечером до Львова. При ревізиї найдено коло него 8 зр. 56 кр., в другій кишени 18 марок 90 феників пруских та $43\frac{1}{2}$ копійки російскої. Крім того найдено ще під білем 65 зр. паперами та пашпорт, виданий старостьвом в Хшанові на імя Михайла Крамаржа, срібний годинник і инші дрібницї. Коли єго стали дальше допитувати признав ся, що був підданим австрийским, называє ся Іван Катаржиньский родом з Нової гори коло Хшанова, та що вимиґрував до Росиї і там приймив російске підданьство. Зісланий за рівні злочини на Сибір утік звідтам, а задержавши ся по дорозї в Сосновицях, обікрав властителя реставрациї Дрожджина на 150 рублїв, котрі відтак в Кракові виміняв на австрийскі гроші. Пашпорт украв якомусь Крамажевскому, підпоївши єго в шинку. Небезпечного пташка віддано до арештів судових.

— **Новий поклад камінного вугля в Мишинї.** В Мишинї під Коломиєю відкрито другу верству камінного вугля в глубинї 154 метрів. Вуголь тої верстви чорний. Єсли покаже ся, що ся друга верства єсть в цїлім селї, то в Мишинї будуть перворядні копальнї вугля в Галичинї.

— **Помилуванє.** Є. В. Цїсар помилував засудженого на кару смерти судом присяжних в Сяноцї селянина Вінкентия Палаша за убийство власної жінки. Трибунал замінив кару смерти на дожизнену вязницю.

— **Невислїджені злодії** обікрали сими днями мешканє латиньского пароха в Ланцутї. Злочинцї забрали 211 зр. готівкою і 11 векслїв виставлених на позички церковних гроший.

— **Два мантії.** До мешканя п. Миколая Рибовского, директора зелїзничої школи у Львові війшло вчера двох незнакомих єму людий, з котрих один представив ся яко Сімон Зайсель, замешкалий у Львові при улици Водній ч. 1 і виказуючи ся судовим дозволом до фантованя єго за довг 110 зр. в користь якоїсь Софії Ласиньскої в Кракові, хотів забирати ся до списуваня річий, імовірно в надії, що при тій роботї удасть ся обом добре обловити ся. Однако коли п. Рибовский, що нїкому нїчого не винен і нїякої Ласиньскої з Кракова не знає, попросив обох, щоби задержали ся, заки не прийде полїция, утїкли оба мантії, забираючи з собою підроблені папери.

— **Темнота і забобони люду.** Дня 30-ого червня с. р. повісив ся в Ольшаници, повіта краківского, хорий на мелянхолїю, досить заможний господар Тома Ґиба. В три години по смерти, коли тїло вже майже цїлком закостенїло, почали зібрані сусїди бити з цїлої сили небіщика в лице, щоби — як один казав — воскресити єго, а як казав другий — щоби охоронити нарід від посухи, яка, після повірки, звичайно буває по смерти самоубийника. Щоби небіщик вже більше до хати не вернув ся, витягли тїло ямою, викопаною під порогом, вложили єго в домовину і вивезли на гору, котру називають Парховаткою або Песьою горою. Там викопали яму, кинули в ню тїло лицем до землї, та накрили домовиною і закопали. Цїла ся подія була би, як здаєсь, перейшла непомічено, як би не комендант стациї жандармериї в Лїшках, котрий перевів на місци вступне слїдство і о всїм повідомив власти. Найбільше завинив війт, що своєю урядовою повагою не перешкодив цїлїй подїї.

— **Старі золоті гроші венецкі** знайшов припадком селянин Яків Собецкий з Довгого, в повітї товмацкім. На пасовиску в провалї вижолобленім водою, усунула ся коневи з під копита грудка землї, а з неї висипало ся шість штук золотих дукатів з часів дожів венецких. Гроші заховались дуже добре, чисті і блискучі. На однїй сторонї монети виднїє образ імовірно сьв. Марка, подаючого ключі дожи, що клячить з дожаньскою шапкою на голові, а вокруг виразна напись латиньска: Domin. Comt. Venetiae Dux. З другого боку образ Спасителя і напись в скороченю: Sit tibi Christo datos iste ducates. Монети ті, що здаєсь мусять мати вартість нумізматичну, забрало через жандармерию староство товмацке, побоюючись, щоби ті дукати де не запропастились.

— **З Підгаєць пишуть нам:** В Завадівцї утопив ся в Золотій Лиці случайно мельник Мартин Лотоцкий, занятий направою млина Хаїма Фаерштайна, властителя більшої посїлости. Тїло найдено в водї при млинї.

— **Огнї.** В Печенії, перемишляньского повіта, згоріли три загороди, шкода 4800 зр. в части обезпечена. Огонь був імовірно підложений. — В присїлку громади Волощі, самбірского повіта, упало жертвою огню 7 селяньских загород; шкода 6536 зр. необезпечена. — В Малишківцях, львівского повіта, погоріли дві стодоли і шпихлїр двірский з припасами і рільничими знарядами; шкода 10.000 зр. в части обезпечена. Огонь був підложений. — На двірскім обшарі в Петрилові, товмацкого повіта, знищив огонь стайнї і кілька штук худоби. Шкода 14.000 зр. в части обезпечена. — На двірскім обшарі в Глинній, бережаньского повіта, згоріли всї господарскі будинки разом з інвентарем; шкода 21.000 зр. в значній части обезпечена. Гарно визначили ся селяни громад Глинної, Золочівки, Плавчі і Будилова, котрі під проводом своїх начальників поспішили на ратунок і разом з жандармериєю в короткім часї угасили огонь. — Девять загород погоріло в Худиківцях, борщівского повіта; шкода 2000 зр. В ратунку брали участь селяни місцеві і з Мільницї та Устя єпископского. — В Буску згоріли дві загороди заможних селян вартости 5366 зр. Шкода в части обезпечена. — Також в західній Галичинї було сими днями кілька більших пожарів.

— **Зміна властителїв.** Інжинери Григорий і Ґвальберт Зембицкий купили перед кількома днями на спільну власність від ґр. Никодема Потоцкого маєтність Звиняч горішний, в турчаньскім повітї, за 200.000 зр.

— **Траґічний випадок.** Перед двома тижнями трафило ся таке нещастє. В Ростові над Доном оповістили афіши, що з міского огороду відбуде ся їзда аеронавта Красиньского бальоном, а потім єго скок з висоти 1000 стіп. Хоч вітер був дуже сильний, Красиньский також продукував ся. З висоти 1000 стіп спустив ся зі знарядом, що хоронив єго від надто скорого паданя на землю. Тай бальон функционував дуже добре, але сильний вітер поніс Красиньского на Дон, де він утопив ся.

— **Померли:** Софія з Вакулиньских Бобикевичева, жена о. Теоф. Бобикевича з Гозієва, дня 13 с. м. в 20 роцї житя; — бувший ад'ютант Є. В. Цїсаря Франц Иосифа I. ґр. О'Доннель, котрий 18 лютого 1853 р. спас Цїсареви житє перед замахом кравецкого челядника Лїбенїя.

др. Більрот а в єго слїди пішов відтак єго асистент др. Микулич пробуваючий нинї у Вроцлаві. За сими обома славними операторами пішли й другі. Які то операциї, покаже найлїпше слїдуючих кілька примірів.

Рак єсть досить загально звістна, тяжка недуга, але найтяжша она, коли рак утворить ся в жолудку або на кишках. Яка то недуга, не будемо тут широко розписувати ся, скажемо лиш коротко, що в тїлї чоловіка зачинає нараз вирастати щось нового, якась нова, хороблива ткань, котра розсаджує здорове тїло, робить великі болї і остаточно приводить смерть. На рака нема иншої ради, як хиба єго вирізати, а тогди хоч може и не зовсїм виратує ся чоловіка від смерти, то бодай продовжить ся єму житє нераз навіть і на кілька лїт. Отже на послїднім конґресї хірурґів в Берлинї розповідав др. Микулич, що він 103 людем розрізував жолудки. З них мали 73 рака в жолудку і він їм єго вирізав; з оперованих умерло зараз по операциї лиш 16 а прочі 57 жили ще пересїчно по пів року. Др. Кринляйн з Цїрих розповідав знову, що єму на 12 таких операций удало ся виличити 9 людий таки зовсїм. Показує ся з того, що чоловік може жити, хоч єму виріже ся кусень жолудка. Др. Кринляйн розповів ще про другу дуже рідку операцию на желязї слини черевної, що лежить під жолудком а межи тонкою кишкою а печінкою. Чоловік той жив ще десять днїв, а помер на запаленє кишки, котре пішло з того, що при операциї підвязано на нїй кровоносні жилки, які єї відживляють.

Подібні операциї виконують тепер також на кишках: нездорову часть кишки вирізують, а здорові кінцї зшиють разом, они зростуть ся і чоловік може жити. Таку операцию перебув у Львові померший недавно на туберкули учитель Дигдалевич з Винник. Він жив по операциї мабуть ще півтретя року.

На берлиньскім конґресї обговорювано ще слїдуючі дві цікаві операциї на проводї проликовім. Др. Петерзен представив молодого чоловіка, котрому провід проликовий через якесь скалїченє так був звузив ся, що він не міг нїчого проликати і був би з голоду помер, як би єму не були зробили дірку в жолудку і не вложили рурки, котрою наливано поживи. Недужого прислано до Петерзена, а той відшукав єму в проводї проликовім дуже тоненькою руркою (бужі, bugie) отвір; відтак впустив єму через той отвір маленьку кульочку на нитцї, зловив ту кульочку через полокане жолудка кріз дірку в нїм, а привязавши відтак оливку до нитки, витягнув єї із жолудка через провід проликовий і тим способом розширив єго так, що тому чоловікови можна було легко запустити кріз горло аж до жолудка рурку кавчукову так грубу як великий палець. Чоловік той, хоч дірка в жолудку ще не заросла, був зовсїм здоров і виглядав добре. Другий випадок був такий: Молодий якийсь робітник, ще як був хлопцем, випив лугову есенцию і в наслїдок того провід проликовий єму трохи звузив ся. Одного разу обідав він дуже борзо і щось застрягло єму в горлї так, що він вже не міг проликати і був би з голоду помер. Єго привели до дра Кирта в Берлинї. Кирте домацав ся зондою (дротиком) чогось твердого, нїби металевого — робітник казав, що то мабуть застрягла єму якась кістка. Предмету того не можна було нїяк виймити з гори, аж зроблено дірку в жолудку і так знїд споду випхано єго. Була то мала шруба. Доктор відтак штучним способом розширив робітникови провід проликовий, дірка в жолудку заросла, а робітник здоров і жиє.

(Дальше буде).

Телеграми.

Віденo 18 липня. Управитель мінїстерства просьвіти іменував професора, Івана Матієва, директором семінариї учительскої в Сокали.

Софія 18 липня. Стамболов помер нинї рано о 3 год. 35 мінут. Покійник конав вже від вчера 10 год. вечером і стратив ще одно око. При смерти єго було кількох диплломатичних аґентів заграничних.

Петербург 18 липня. Депутация болгарска під проводом Митрополита Климентия представляла ся вчера цареви в Петергофі.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.